

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Βενιζέλου 64
Τ.Κ. : 546 31, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
Τηλ. : 2310-221726
Φαξ : 2310-265468
Ιστοσελίδα : www.geotee-kma.gr
E-mail : geotekma@otenet.gr
Πληροφορίες : Ν. Γαβαλάς

Θεσσαλονίκη: 26-06-2013

Αριθμ. πρωτ: 354

Προς:

Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας,
Λεωφόρος Γεωργικής Σχολής 65, Κτίριο ZEDA,
TK 57001, Πυλαία, Θεσσαλονίκη.
Email: akristallidis@mou.gr

Κοιν.:

Γραφείο Περιφερειάρχη
Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας,
Β. Όλγας 198,
TK 54110, Θεσσαλονίκη.
Email: grper@pkm.gov.gr

Θέμα: «Κατάθεση Προτάσεων στην Ανοιχτή Διαβούλευση της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για το Σχεδιασμό και την Κατάρτιση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020».

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) είναι ο νομοθετημένος σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της υπαίθρου με γνώμονα το σεβασμό και την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. έχει ως σκοπό τη διεύρυνση και προώθηση της επιστημονικής γνώσης στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασολογίας, αλιείας και της διαχείρισης των ορυκτών και υδατικών πόρων, σε μια προσπάθεια επέμβασης και καθοδήγησης της εξέλιξης στους παραπάνω τομείς. Παράλληλα, ενισχύει κάθε προσπάθεια που προέρχεται από το κράτος, τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα και κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου εφόσον αποβλέπει στην ανάπτυξη του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου του πληθυσμού της υπαίθρου και την καλύτερη χρησιμοποίηση των διατιθέμενων φυσικών πόρων και μέσων.

Το Περιφερειακό Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε., στα πλαίσια της εκπλήρωσης του ρόλου του ως θεσμοθετημένου συμβούλου, θεωρεί χρέος του την ενεργό συμμετοχή του στην συνδιαμόρφωση αναπτυξιακής στρατηγικής με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για την επόμενη επταετία μέσα από την εφαρμογή πολιτικής και μέτρων που

άπτονται των ζητημάτων της πρωτογενούς παραγωγής, καθώς και της προστασίας των φυσικών μας πόρων και του περιβάλλοντος, με έμφαση στην προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων, των υδάτων, του θαλάσσιου και ενάλιου πλούτου και των βιοτόπων εν γένει, δεδομένου ότι στα παραπάνω πεδία αναπτύσσεται μεγάλο μέρος των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των μελών του (γεωπόνων, δασολόγων, κτηνιάτρων, γεωλόγων και ιχθυολόγων).

Όπως συνάγεται από τα παραπάνω και σε απάντηση του υπ' αριθ. Γ.Π.Κ.Μ./οικ.2335/10-06-2013 εγγράφου σας, σας διαβιβάζουμε τις απόψεις και προτάσεις μας αναφορικά με τον Σχεδιασμό και Κατάρτιση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της περιόδου 2014-2020. Επισημαίνουμε ότι, στα πλαίσια των παρακάτω προτάσεων, θα πρέπει να αναζητηθούν και να διαμορφωθούν κοινές δράσεις, που θα αποτυπώνονται σε ένα συνολικό επιχειρησιακό σχεδιασμό ή επιχειρησιακό σχέδιο που θα πρέπει να ακολουθείται από όλους τους Αναπτυξιακούς φορείς, αλλά και οποιονδήποτε άλλον φορέα μπορεί να προάγει, να συνδράμει ή να βοηθήσει στην Ανάπτυξη. Επιπλέον, στα πλαίσια αυτού του επιχειρησιακού σχεδιασμού είναι δόκιμο να προβλέπονται διάφορα όργανα υλοποίησης, θεσμικά κατοχυρωμένα, με κανονισμούς λειτουργίας και με οργάνωση σε ομάδες εργασίας, αλιεύοντας και αξιοποιώντας το εξειδικευμένο προσωπικό.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι για την κατάρτιση ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου του Πρωτογενούς Τομέα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας θα πρέπει να προϋπάρχει ένα αντίστοιχο Εθνικό Σχέδιο. Η έλλειψη οικονομικής, δημοσιονομικής και πολιτικής ένωσης, μεταξύ των χωρών της ΕΕ, καθιστά αδήριτη ανάγκη τη χάραξη ενός Εθνικού Αγροτικού Σχεδιασμού, παράλληλου με την Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ, στον οποίο θα πρέπει να υπαχθεί οποιοσδήποτε περιφερειακός σχεδιασμός. Η Ελλάδα ως ενιαίος πολιτικός, οικονομικός και καταναλωτικός χώρος με ενιαίους κανόνες και νομοθεσία (εθνική και ευρωπαϊκή) θα έπρεπε πρώτα να καθορίσει τους άξονες ενός εθνικού σχεδίου που ως κύριο σκοπό θα έχει τη μείωση του σημαντικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου των αγροτικών προϊόντων. Στα πλαίσια αυτής της εθνικής στρατηγικής για την προώθηση των εξαγωγών και την απόκτηση αυτάρκειας σε κρίσιμα για τη διατροφή μας προϊόντα θα έπρεπε να καθοριστούν προτεραιότητες ανά αιρετή Περιφέρεια με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κάθε παραγωγικού κλάδου σε κάθε περιοχή. Στη συνέχεια, οι προτεραιότητες αυτές θα έπρεπε να ενσωματωθούν στα περιφερειακά επιχειρησιακά

σχέδια. Δυστυχώς, η μη εφαρμογή ενός κεντρικού εθνικού σχεδιασμού μειώνει την αποτελεσματικότητα των σχεδιασμένων περιφερειακών πολιτικών για τη μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου των αγροτικών προϊόντων και για την έξοδο της χώρας από την πρωτόγνωρη οικονομική κρίση.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: «Η συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα κατά την τελευταία τριακονταετία».

Η είσοδος της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ., το 1981, υπήρξε η αιτία κομβικών αλλαγών στην ελληνική πρωτογενή παραγωγή καθώς και στις σχετικές υποστηρικτικές δομές του κράτους. Όπως αποδεικνύεται εκ του αποτελέσματος, τριάντα χρόνια μετά, η ευκαιρία της αξιοποίησης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και των πόρων της κατασπαταλήθηκε, κυριολεκτικά, σε εφήμερους και λαϊκίστικους στόχους και μετατράπηκε σε παγίδα για την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα της ελληνικής αγροτικής οικονομίας. Κύρια αιτία αυτής της αποτυχίας υπήρξε η έλλειψη ενός εθνικού σχεδίου και μιας εθνικής στρατηγικής και η αντικατάστασή τους από τον προσανατολισμό των συνιστωσών του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας προς την είσπραξη ευρωπαϊκών επιδοτήσεων με την παράλληλη υποβάθμιση της όλης παραγωγικής διαδικασίας. Ως αποτέλεσμα αυτής της λογικής, τα τελευταία τριάντα (30) χρόνια το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων (εξαγωγές – εισαγωγές σε τρέχουσες τιμές μετατρεπόμενες σε Ευρώ) από πλεονασματικό μετατράπηκε σε έντονα ελλειμματικό με συνεχή φθίνουσα πορεία (**1981: + 38.367.000 €**, **1991: - 311.102.000 €**, **2001: - 1.003.460.000 €**) και με αποκορύφωμα το έτος **2008**, όπου το έλλειμμα του ισοζυγίου έφθασε τα **3.043.506.477 €!!!** Στο έλλειμμα αυτό θα πρέπει να προστεθεί και το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των βασικών εισροών του ελληνικού αγροτικού τομέα, το οποίο μόνο για τον τομέα των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων (χωρίς να υπολογίζονται τα γεωργικά μηχανήματα, κτηνιατρικά φάρμακα και άλλες εισροές) έφθασε το έτος **2008** στο ποσό των **395.780.000 €**.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα των ελληνικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων, τα οποία δεν έχουν ιδιαίτερη γεωγραφική κατανομή αλλά αφορούν στο σύνολο της επικράτειας της Κεντρικής Μακεδονίας και της χώρας (αναλυτική καταγραφή θα γίνει μαζί με τις αντίστοιχες προτάσεις πολιτικής και δράσεων στην Ενότητα Γ), συνεχίζουν να υπάρχουν και έχουν πολλαπλασιασθεί, όπως ο μικρός και πολυτεμαχισμένος αγροτικός

κλήρος και η γήρανση των αγροτών, η στέρηση των τελευταίων από την εφαρμοσμένη αγροτική έρευνα, την αγροτική εκπαίδευση και τις γεωργικές εφαρμογές και την υποστήριξη στην αγροτική επιχειρηματικότητα, με αποτέλεσμα την έλλειψη εθνικής διατροφικής αυτάρκειας (έλλειμμα κατά 50%).

Η πορεία αυτή της αγροτικής οικονομίας, όμως, δεν ήταν ούτε νομοτελειακή, ούτε μη αναστρέψιμη. Καμία ευρωπαϊκή πολιτική δεν απαγόρευε την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων του ελληνικού πρωτογενούς τομέα, η οποία, δυστυχώς, δεν έγινε ποτέ πράξη τα τελευταία χρόνια, καθώς η χώρα επαναπαύονταν, ως αισώπειος «τζιτζικας», στο ευρωπαϊκό χρήμα, χωρίς να την απασχολεί σοβαρά η παραγωγή και η ανταγωνιστικότητα. Σήμερα, ωστόσο, που έχει γίνει εθνικό όραμα η οικονομική ανάπτυξη και η πρωτογενής παραγωγή αποτελεί αναπτυξιακή ελπίδα για το μέλλον του τόπου, το ζητούμενο είναι να εφαρμοσθούν κανόνες σε όλα τα παραγωγικά στάδια, ώστε να ανασυνταχθεί η παραγωγή και να εξαλειφθούν οι στρεβλώσεις του παρελθόντος.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: «Ο ρόλος του πρωτογενή τομέα της οικονομίας στο μέλλον».

Τα τελευταία πέντε χρόνια παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στα δεδομένα της πρωτογενούς παραγωγής που οφείλονται στην οικονομική κρίση. Η παγκόσμια (από το 2008) και η εθνική (από το 2009) οικονομική κρίση επηρέασαν με αμφίσημο τρόπο και μέσα από μια περίπλοκη διαδικασία την αγροτική οικονομία. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της αλλαγής είναι η απόκτηση μεγαλύτερης εξωστρέφειας (αύξηση των εξαγωγών) και η στροφή προς την ανταγωνιστικότητα, όπως συνάγεται από το γεγονός ότι η παραγωγή του πρωτογενούς τομέα (περιλαμβανομένης της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοπονίας) με όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σε σταθερές τιμές (2000), όχι μόνο δε μειώθηκε κατά τη διάρκεια της ύφεσης, αλλά αυξήθηκε αισθητά τόσο κατά το 2009 (από 6,188 σε 6,865 δις €) όσο και κατά το 2010 (από 6,865 δις € σε 7,793 δις €).

Συγκεκριμένα, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των αγροτικών προϊόντων στην Ελλάδα μειώθηκε από 3.044 εκατ. € που ήταν το 2008 σε 2.398 εκατ. € το 2009 και σε 1.893 εκατ. € το 2010, σταθεροποιήθηκε στα 1.956 εκατ. € το 2011 και ελαχιστοποιήθηκε μόλις στα 1.078 εκατ. € το 2012

(στοιχεία ΥΠΑΑΤ). Αυτή η πρωτοφανής μείωση του ελλείμματος οφείλεται τόσο στη μείωση της εγχώριας κατανάλωσης και κατ' επέκταση των εισαγωγών, όσο και στην αύξηση των ελληνικών εξαγωγών, ιδιαίτερα στον κλάδο των φρούτων και λαχανικών (κατά 30%). Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του συνόλου των κλάδων φυτικής και ζωικής παραγωγής, δασοκομίας και υλοτομίας, αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και της βιομηχανίας τροφίμων, ποτών και καπνού της Ελλάδας αυξήθηκε κατά 12,7% το 2011 σε σχέση με το 2008, όταν κατά την ίδια χρονική περίοδο η συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της χώρας μειώθηκε 10,7% (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ). Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας, το ΑΕΠ του πρωτογενούς τομέα αυξήθηκε κατά 2,5% το 2011, τη στιγμή που το «προϊόν» του δευτερογενούς τομέα μειώθηκε κατά 12% και του τριτογενούς τομέα κατά 5,9%.

Επιπροσθέτως, η σημασία και ο ρόλος της πρωτογενούς παραγωγής, της βιοποικιλότητας, του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων αναμένεται να αυξηθούν εντυπωσιακά τα επόμενα χρόνια, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην παγκόσμια κοινότητα, για τους παρακάτω λόγους:

1. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΗΕ, ο παγκόσμιος πληθυσμός αναμένεται να ξεπεράσει τα εννιά (9) δισεκατομμύρια το 2050 και για να διατηρηθεί η σημερινή διατροφική επάρκεια θα πρέπει να παράγονται 70% περισσότερα τρόφιμα, γεγονός το οποίο είναι εξαιρετικά αμφίβολο λόγω: **(α)** της επερχόμενης κλιματικής αλλαγής που ήδη μειώνει τις αποδόσεις των καλλιεργειών, **(β)** της κάμψης του ρυθμού αύξησης των αποδόσεων της γεωργικής παραγωγής που παρατηρείται μετά το 1990, **(γ)** της έλλειψης νέας γεωργικής γης, **(δ)** της χρόνιας λειψυδρίας και **(ε)** της ήδη υπερβολικής χρήσης αγροχημικών.

2. Η αγροτική ανάπτυξη και η αυτάρκεια σε τρόφιμα καθίστανται, σήμερα, ιδιαίτερες επιτακτικές και εξαιτίας του υψηλού κινδύνου που δημιουργείται παγκοσμίως από τα τεράστια ποσά του κερδοσκοπικού κεφαλαίου που τοποθετούνται στο διεθνές χρηματιστήριο των εμπορευμάτων και ανεβάζουν περαιτέρω τις τιμές των τροφίμων.

3. Οι ΗΠΑ (National Bioeconomy Blueprint, 2012) και η ΕΕ (Στρατηγική για μια βιοοικονομία για την Ευρώπη, COM(2012) 60 final) έχουν αποφασίσει πρόσφατα να θέσουν **ως πρώτη τους προτεραιότητα την βιοοικονομία** (περιλαμβάνει όλους τους τομείς της οικονομίας που χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη βιολογικά προϊόντα ή οργανισμούς σε αντικατάσταση των μη ανανεώσιμων πόρων όπως το πετρέλαιο). Με

βάση στατιστικές που έχουν πραγματοποιηθεί υπολογίζεται ότι κάθε ευρώ που επενδύεται από την ΕΕ για έρευνα και καινοτομία στη βιοοικονομία αναμένεται να φέρει 10 ευρώ επιπλέον αξία έως το 2025.

4. Ειδικότερα στην Ελλάδα, η πρωτοφανής και πολυετής ύφεση της οικονομίας που βιώνουμε καθιστά την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας μονόδρομο για την έξοδο από την κρίση λόγω: **(α)** της χαμηλής έντασης του επενδύμενου κεφαλαίου στην αγροτική παραγωγή σε εποχή μειωμένης ρευστότητας, **(β)** της δυνατότητας απορρόφησης σημαντικού τμήματος του διογκούμενου κύματος των ανέργων, **(γ)** του πολλαπλασιαστή του ΑΕΠ της χώρας για τον αγροτικό τομέα που είναι 5 (όταν για τον τουρισμό είναι 2) λόγω και της αναπτυγμένης βιομηχανίας τροφίμων και **(δ)** της δυνατότητας ανάπτυξης του συνόλου της επικράτειας και ιδιαίτερα περιοχών που δεν ωφελούνται σημαντικά από τους άλλους αναπτυξιακούς πυλώνες, τον τουρισμό και τη ναυτιλία.

5. Ο μοναδικός πλούτος των φυσικών πόρων (συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών) και της βιοποικιλότητας, η καταλληλότητα των εδαφοκλιματικών συνθηκών για την παραγωγή ευρέως φάσματος ποιοτικών γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων με έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα, το ανθρώπινο δυναμικό και ο πολιτισμός που είναι ζυμωμένος με τον τόπο, αποτελούν **το πολυτιμότερο αλλά αναξιοποίητο μέχρι σήμερα, κεφάλαιο της Ελλάδας.**

6. Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από τη μελέτη της McKinsey & Company (2012) για την Ελλάδα, στην οποία διαπιστώνεται ότι η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της γεωργίας (χωρίς τις υδατοκαλλιέργειες) μπορεί να αυξηθεί από το 2010 έως το 2021 κατά 5 δισεκατομμύρια ευρώ (αύξηση 63%) και της βιομηχανίας τροφίμων κατά άλλα 6 δισεκατομμύρια ευρώ (αύξηση 46%) σε τιμές του 2010, ενώ η απασχόληση μπορεί να αυξηθεί κατά 140.000 θέσεις εργασίας (αύξηση 30%) στη γεωργία και κατά άλλες 120.000 θέσεις εργασίας (αύξηση 50%) στις βιομηχανίες τροφίμων.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, καθώς είναι η δυναμικότερη αγροτική περιοχή της Ελλάδας με το μεγαλύτερο ύψος ευρωπαϊκών οικονομικών ενισχύσεων, με ποσοστό συμμετοχής του αγροτικού τομέα στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία κατά 50% μεγαλύτερο του εθνικού μέσου όρου και με αρδευόμενο το 48% της γεωργικής της γης (στην Κεντρική Μακεδονία βρίσκεται το 24% της αρδευόμενης ελληνικής γεωργικής γης). Ενδεικτικό είναι εξάλλου το γεγονός ότι στο «καλάθι»

των αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας έχει συμπεριληφθεί το σύνολο σχεδόν των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα της παραγωγής της χώρας, καθώς στον «ευλογημένο» τόπο της Κεντρικής Μακεδονίας ευδοκούν όλες οι καλλιέργειες και όλες οι εκτροφές παραγωγικών ζώων με εξαίρεση τις καλλιέργειες των εσπεριδοειδών και των υποτροπικών φυτών.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: «Προτεινόμενες λύσεις στα βασικά προβλήματα του Πρωτογενή τομέα».

Γ1. Εθνικού ενδιαφέροντος με μεγάλη σημασία για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

1. Έργα αναδασμών για την άμβλυση του διαρθρωτικού μειονεκτήματος του μικρού και πολυτεμαχισμένου γεωργικού κλήρου: Με μέσο μέγεθος εκμετάλλευσης τα 48 στρέμματα (το χαμηλότερο στην ΕΕ) και μέσο μέγεθος αγροτεμαχίου τα 7 στρέμματα (το χαμηλότερο στην ΕΕ), ο μικρός και πολυτεμαχισμένος γεωργικός κλήρος στην Ελλάδα αυξάνει το κόστος παραγωγής και μειώνει την ανταγωνιστικότητα (το κόστος καυσίμων και λιπαντικών και το κόστος της επισκευής των μηχανημάτων και μεταφορικών μέσων ως ποσοστό της τελικής γεωργικής παραγωγής είναι διπλάσιο στην Ελλάδα από το μέσο όρο της ΕΕ της τελευταίας εικοσαετίας). Οι αναδασμοί που έγιναν στην Ελλάδα αυτήν την περίοδο, ήταν ελάχιστοι και περιστασιακοί, ενώ η έλλειψη σχετικού νομοθετικού πλαισίου επέτρεπε την ανατροπή των αποτελεσμάτων του αναδασμού μετά από μερικές δεκαετίες κληρονομικών μεταβολών εμποδίζοντας την δημιουργία αγροτικών οικονομικών κλίμακας.

2. Συστηματική ενίσχυση του συνεργατισμού και της ομαδικής δράσης των αγροτών. Το συνεταιριστικό κίνημα εκφυλίστηκε και απέτυχε στη συνείδηση πολλών αγροτών, οι οποίοι δεν εκμεταλλεύθηκαν επαρκώς το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο των ομάδων παραγωγών και έτσι βρέθηκαν απομονωμένοι, με μικρές εκμεταλλεύσεις και χωρίς διαπραγματευτική ισχύ απέναντι σε εμπόρους που συρρίκνωσαν τις τιμές του παραγωγού και φούσκωσαν τις τιμές του καταναλωτή. Η μόνη αποτελεσματική απάντηση σε αυτά τα προβλήματα είναι η οικονομία κλίμακας που επιτυγχάνεται με το συνεργατισμό και τις ομαδικές δράσεις των αγροτών, τόσο ως προς τη μείωση του κόστους παραγωγής (π.χ. κοινή χρήση ή αγορά μηχανημάτων, εγκαταστάσεων και γεωργικών εφοδίων),

όσο και ως προς την αύξηση της τιμής πώλησης του παραγωγού με την κοινή πώληση ή εμπορία των πρωτογενών προϊόντων ή ακόμη και με τη μεταποίηση αυτών (αυξημένη προστιθέμενη αξία). Είναι, συνεπώς, αδήριτη ανάγκη η εξυγίανση του συνεταιριστικού κινήματος και η θέσπιση αυστηρών κανόνων που θα διασφαλίζουν την ορθολογική λειτουργία τους με τη συνεισφορά εξειδικευμένων επιστημόνων, επιτυγχάνοντας την ανάκτηση της εμπιστοσύνης του έλληνα αγρότη στις ομαδικές δράσεις.

3. Προσανατολισμός στην παραγωγή ποιοτικών και πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων: Θα πρέπει να καταρτιστεί εθνικό και περιφερειακό σχέδιο για τον προσανατολισμό των αγροτών στην παραγωγή πιστοποιημένων (ολοκληρωμένης διαχείρισης, βιολογικής παραγωγής, Π.Ο.Π./Π.Γ.Ε. κ.α.), τυποποιημένων, συσκευασμένων και, εάν είναι δυνατόν, μεταποιημένων προϊόντων, ώστε να εισπράττουν οι έλληνες παραγωγοί την αυξημένη προστιθέμενη αξία.

4. Αποτελεσματική προώθηση του εμπορίου και διασφάλιση των πωλήσεων των ελληνικών αγροτικών προϊόντων – Μητρώο Εμπόρων: Στο ΥΠ.Α.Α.Τ. - αλλά και στην Περιφέρεια - θα πρέπει να δημιουργηθεί μια επαρκώς στελεχωμένη υπηρεσία που ως κύριο σκοπό θα έχει: **(α)** τη διερεύνηση των διεθνών αγορών αγροτικών προϊόντων και την έκδοση ενημερωτικών δελτίων ανά γεωγραφική περιοχή ενδιαφέροντος για τις τιμές πώλησης ανά προϊόν, για το κόστος μεταφοράς και εμπορίας, για τις περιόδους αιχμής της ζήτησης ανά προϊόν και για τις προτιμήσεις των καταναλωτών και εμπόρων σε είδη, ποικιλίες, τύπους και συσκευασίες, ώστε οι παραγωγοί να προσαρμόζουν την παραγωγή τους σε προϊόντα που θα έχουν εξασφαλισμένη την επιτυχή πρόσβαση στις αγορές του εξωτερικού (χρήσιμη θα ήταν η επαναφορά του θεσμού του Γεωτεχνικού – Γεωργικού Ακολουθού στις Πρεσβείες μας), **(β)** την οργάνωση και τον έλεγχο των εγχώριων αγροτικών αγορών κάθε μορφής (Λαχαναγορές, Κρεαταγορές, Ιχθυαγορές, Δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων, οργανωμένη απευθείας πώληση αγροτικών προϊόντων, διαδικτυακή αγορά αγροτικών προϊόντων κ.α.), **(γ)** την προώθηση της συμμετοχής των ελληνικών προϊόντων σε σημαντικές διεθνείς εκθέσεις αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, **(δ)** την προώθηση ενός αγροδιατροφικού συμφώνου με τις ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις για τη διαφήμιση των ελληνικών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων στους τουρίστες μέσω της συμμετοχής των τοπικών προϊόντων στα προσφερόμενα γεύματα (πχ ελληνικό πρωινό) ή εκδηλώσεων γευσιγνωσίας (συνδυασμένων με

ιστορικές και πολιτισμικές αναφορές), **(ε)** την προώθηση της ερευνητικής ανάδειξης των ανώτερων ποιοτικών χαρακτηριστικών των ελληνικών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων και τη διάδοση των ερευνητικών δεδομένων στην κοινή γνώμη, **(στ)** τη συνεργασία με τους έλληνες σεφ για τη συστηματική διεθνή διάδοση των ελληνικών γεύσεων κ.α.

5. Αναδιάρθρωση καλλιεργειών και εκτροφών – Γεωργικές εφαρμογές: Η πολυδιαφημιζόμενη αναδιάρθρωση των καλλιεργειών που εξαγγέλθηκε πολλές φορές τα τελευταία είκοσι χρόνια, ουδέποτε πραγματοποιήθηκε καθώς είχαν καταργηθεί στην πράξη οι γεωργικές εφαρμογές στην Ελλάδα. Ο ορθολογικός προγραμματισμός των καλλιεργειών και των εκτροφών χρειάζεται ως δεδομένα βάση για κάθε εξεταζόμενη περιοχή τα κλιματικά στοιχεία, τους εδαφολογικούς χάρτες, το μηχανολογικό εξοπλισμό, τις υποδομές αποθήκευσης, συντήρησης, επεξεργασίας ή μεταποίησης των προϊόντων, τις υποδομές μεταφοράς κι επικοινωνίας, γεωργοοικονομικά στοιχεία και στοιχεία των αγορών-στόχων. Όλα αυτά τα δεδομένα, τα οποία δεν υπάρχουν, δυστυχώς, για όλη την ελληνική επικράτεια (ειδικά οι εδαφολογικοί χάρτες), θα πρέπει να αξιολογηθούν από τους ειδικούς γεωτεχνικούς επιστήμονες και οι προτεινόμενες καλλιέργειες και εκτροφές να δοκιμαστούν και να διαδοθούν μέσω των γεωργικών εφαρμογών. Συνεπώς, είναι απαραίτητη η επαναλειτουργία των γεωργικών εφαρμογών με την εγκατάσταση δοκιμαστικών και πειραματικών αγρών ή πειραματικών εκτροφών σε όλη την επικράτεια, όπου θα δοκιμάζονται στα ποικίλα ελληνικά μικροκλίματα και θα διαδίδονται οι νέες προτεινόμενες καλλιέργειες από το ΥΠΑΑΤ (π.χ. στέβια, αρώνια κλπ), οι νέες μορφές εκτροφής (π.χ. σαλιγκαροτροφία), οι νέες ποικιλίες ή φυλές ζώων, οι νέες τεχνικές καλλιέργειας και άλλες καινοτόμες δράσεις. Οι δοκιμαστικοί και πειραματικοί αγροί ή οι πειραματικές εκτροφές θα υλοποιηθούν από νέους αγρότες με την παροχή κινήτρων και με την εποπτεία των γεωτεχνικών υπαλλήλων του αιρετών Περιφερειών.

6. Συστηματική ανάπτυξη της ελληνικής κτηνοτροφίας με σκοπό την προσέγγιση της εθνικής αυτάρκειας σε κρέας και γαλακτοκομικά προϊόντα: Η μη ορθολογική διαχείριση των λιβαδικών εκτάσεων στη χώρα μας έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση με τη συνεχή βόσκηση ή ακόμη και την υποβόσκηση, μην καλύπτοντας τις διατροφικές ανάγκες των αγροτικών ζώων για απευθείας βόσκηση. Η σχετική έλλειψη λειμώνων και βοσκοτόπων στην Ελλάδα που ανεβάζει το κόστος παραγωγής σε σύγκριση με τις βορειότερες ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει

να αντιμετωπιστεί: **(α)** με τη θέσπιση και εφαρμογή κανόνων για την περιοδική βόσκηση, τη λίπανση και τη βελτίωση των βοσκοτόπων με βάση διαχειριστικές μελέτες των Δασαρχείων ή των Δήμων, **(β)** την παροχή κάθε δυνατού μέτρου (όπως προτεραιότητα στα επενδυτικά Σχέδια Βελτίωσης) και ενημέρωσης στους έλληνες κτηνοτρόφους για την αύξηση των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών, **(γ)** τη διανομή στους κτηνοτρόφους της γεωργικής γης που βρίσκεται πλησίον των κτηνοτροφικών τους εγκαταστάσεων για την ιδιοπαραγωγή των ζωοτροφών και **(δ)** την κατανομή του ποιοτικού παρακρατήματος στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών της ενιαίας ενίσχυσης (Ο.Σ.Δ.Ε.) και στην πιστοποιημένη καλλιέργεια ζωοτροφών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθολογική διαχείριση των λιβαδιών, είναι η απογραφή και η ταξινόμηση σε λιβαδικούς τύπους και υποτύπους, ο προσδιορισμός του παραγωγικού τους δυναμικού για την εκτίμηση της βοσκοϊκανότητας και ανάλογα με τη βοσκοφόρτωση να γίνουν προτάσεις για την εποχή και διάρκεια βόσκησης, καθώς και τη μείωση του κόστους διατροφής των αγροτικών ζώων. Σε άλλες χώρες, πολύ καλά αποτελέσματα έχει δώσει η δημιουργία πρότυπων εκτροφών με νέους και μορφωμένους αγρότες, σε συνεργασία με νέους επιστήμονες γεωτεχνικούς, οι οποίοι εφαρμόζουν καινοτόμες πρακτικές στα πλαίσια μεταπτυχιακής έρευνας συνδεδεμένης με την παραγωγή και τα κατά τόπους ΑΕΙ και ΤΕΙ. Πρωταρχικής σημασίας επίσης είναι η ύπαρξη χωροτακτικού σχεδίου για την χωροθέτηση των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και των χρήσεων γης χωρίς τα οποία δεν μπορούμε να μιλήσουμε για σχεδιασμό και ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Μεγάλη προσοχή όμως απαιτείται στην προσπάθεια δημιουργίας κτηνοτροφικών πάρκων γιατί υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι σοβαρών μεταδοτικών νοσημάτων. Είναι επιτακτικό, επίσης, να εφαρμοσθεί ένα αυστηρό και αποτελεσματικό σύστημα ιχνηλασιμότητας του κρέατος ώστε να αποτραπούν οι παράνομες ελληνοποιήσεις που «κλέβουν» την προστιθέμενη αξία του ποιοτικού ελληνικού κρέατος. Τέλος, το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν, σήμερα, οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις είναι η δυσβάστακτη οικονομική επιβάρυνση από την υποχρέωση αντικατάστασης των συμβατικών μη διευθετημένων κλωβών από εμπλουτισμένους – διευθετημένους κλωβούς.

7. **Αλιεία – Ιχθυοκαλλιέργεια – Οστρακοκαλλιέργεια:** Τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας βρίσκονται στις πρώτες θέσεις των εξαγωγικών αγροτικών προϊόντων, γι' αυτό θα πρέπει να υποστηριχθούν διοικητικά και οργανωτικά, αφού λόγω γραφειοκρατίας, δαιδαλώδους νομοθεσίας και υποστελέχωσης των αρμόδιων υπηρεσιών παρατηρούνται μεγάλες

καθυστερήσεις, στην έκδοση των αδειών των μονάδων υδατοκαλλιέργειας. Ακόμα μεγαλύτερη είναι η καθυστέρηση στην ίδρυση των Π.Ο.Α.Υ. (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών), θεσμός που μπορεί να βοηθήσει στην περεταίρω ανάπτυξη, παραγωγική και εμπορική, των υδατοκαλλιεργειών. Μέσω, επίσης, των φορέων διαχείρισης των Π.Ο.Α.Υ. μπορεί να προχωρήσει και η πιστοποίηση, που αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει, των προϊόντων της ελληνικής υδατοκαλλιέργειας (κυρίως τσιπούρα, λαυράκι, μύδια), με αποτέλεσμα την αύξηση της αξίας του προϊόντος. Η δημιουργία μικρών κέντρων αποστολής και εξυγίανσης οστρακοειδών στην περιοχή του Θερμαϊκού, θα δώσει προστιθέμενη αξία στο κύριο προϊόν της περιοχής που είναι το μύδι και θα αυξήσει το εύρος των εγχώριων αλλά και ευρωπαϊκών αγορών.

Όσον αφορά στη συλλεκτική αλιεία, εκκρεμεί για χρόνια ο νομοθετικός προσδιορισμός κριτηρίων επαγγελματικότητας στην παράκτια αλιεία (ποιος τελικά είναι επαγγελματίας ψαράς και ποιος όχι). Ως αποτέλεσμα, εκμεταλλεύονται πόρους – υλικοτεχνικές υποδομές, ιχθυαποθέματα και οικονομικούς πόρους – άτομα που δεν αποζούν από την αλιεία και τους στερούνται οι πραγματικοί επαγγελματίες ψαράδες.

Έμφαση θα πρέπει να δοθεί επίσης στον αλιευτικό τουρισμό, εναλλακτική μορφή τουρισμού που περιλαμβάνει δράσεις ψυχαγωγίας, ενημέρωσης, αναψυχής και θαλασσινής εξοικείωσης τουριστών μέσω της επιβίβασής τους σε επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη ενώ ταυτόχρονα αποτελεί μία πρόσθετη πηγή απόκτησης εισοδήματος από τους αλιείς.

8. Επαρκής εκπαίδευση και ενημέρωση των επαγγελματιών αγροτών. Σημαντικό πρόβλημα για την ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα αποτελεί και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των απασχολούμενων στον τομέα, καθώς ποσοστό 14,3 % δεν έχει απολυτήριο δημοτικού, 69,5 % είναι οι απόφοιτοι δημοτικού, 15 % είναι οι απόφοιτοι γυμνασίου ή λυκείου και μόλις το 1,2 % είναι απόφοιτοι ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Με ποσοστό επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που κυμαίνεται στο 2 – 3 % των αγροτών με βασική εκπαίδευση, το πολλάκις εξαγγελθέν «πράσινο πτυχίο» αποτέλεσε μια ακόμη ουτοπία της σκληρής ελληνικής πραγματικότητας. Παρά τη δημιουργία, προ δεκαετίας, του υποστελεχωμένου Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «Δήμητρα», η εκπαίδευση των αγροτών περιορίστηκε μόνο στην υποχρεωτική από την ευρωπαϊκή νομοθεσία βασική εκπαίδευση των ενταγμένων στα ευρωπαϊκά προγράμματα «νέων γεωργών» και δεν υπήρξε καμία ουσιαστική επαγγελματική κατάρτιση

για το σύνολο των αγροτών. Θα πρέπει, λοιπόν, να εισαχθεί το μάθημα της «Πρωτογενούς Παραγωγής» στην πρωτοβάθμια υποχρεωτική εκπαίδευση για να διαμορφωθούν οι σωστές αντιλήψεις τόσο στους μελλοντικούς αγρότες, όσο και στους μελλοντικούς καταναλωτές αγροτικών προϊόντων. Η αποτελεσματικότερη μορφή εκπαίδευσης των νέων αγροτών είναι η μαθητεία. Για το λόγο αυτό προτείνεται, σε πρώτη φάση, η δημιουργία δεκατριών (13) Γεωργικών Σχολείων, ένα σε κάθε αιρετή Περιφέρεια. Οι μαθητές θα μένουν ως οικοτρόφοι μαζί με τους αγρότες – εκπαιδευτές (όπως στον αγροτουρισμό), στους οποίους θα παρέχονται ειδικά κίνητρα για τη συμμετοχή τους. Κάθε Γεωργικό Σχολείο θα αποτελείται από γεωτεχνικούς – καθηγητές και αγρότες – εκπαιδευτές. Τα πρώην Κ.Ε.Γ.Ε. προτείνεται να διδάσκουν εξειδικευμένα θέματα κατάρτισης των αγροτών.

9. Ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού δικτύου αγροτικής έρευνας και καινοτομίας. Η αγροτική έρευνα στην Ελλάδα κατά την τελευταία εικοσαετία διαρκώς και συστηματικά υποβαθμίζεται, υποστελεχώνεται και υποχρηματοδοτείται. Δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε μία βιώσιμη ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, εάν δεν επενδύσουμε στην αγροτική έρευνα και καινοτομία. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγκυρότητα και αποτελεσματικότητα του φορέα έρευνας είναι να ακολουθεί κάποιες βασικές αρχές, οι οποίες δεν πρέπει να θιγούν και οι οποίες όχι μόνο δεν προσθέτουν κόστος, αλλά διασφαλίζουν την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του. Σε οποιαδήποτε εξελικτική πορεία ο φορέας έρευνας θα πρέπει: α) να ασκεί δραστηριότητες στοχευμένης έρευνας με έμφαση στους τομείς: γεωργία, έδαφος, νερό, περιβάλλον, δάση, υγεία των ζώων, κτηνοτροφία, αλιεία, τρόφιμα και να παρέχει εξειδικευμένη εκπαίδευση/κατάρτιση, β) να εποπτεύεται από το ΥΠΑΑΤ, αλλά παράλληλα να ακολουθεί το Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Έρευνας και Τεχνολογίας της ΓΓΕ&Τ και γ) να διατηρηθεί ο ερευνητικός χαρακτήρας και να αναδιοργανωθεί προς την κατεύθυνση ανάπτυξης υγιών και βιώσιμων δυναμικών δομών. Η Περιφέρεια μας πρέπει να επενδύσει σε συνεργασία με τις Γεωτεχνικές Σχολές του Α.Π.Θ. και τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ στην έρευνα της ελληνικής βιοποικιλότητας με τη δημιουργία ελληνικών ανταγωνιστικών φυλών εκτρεφόμενων ζώων και φυτικών ποικιλιών ή υβριδίων (π.χ. αρωματικά φυτά), προσαρμοσμένων στα μικροκλίματα και στην παραλλακτικότητα της κλιματικής αλλαγής, καθώς και την μεταφορά των ερευνητικών πορισμάτων και τεχνογνωσίας για την παραγωγή ποιοτικών τοπικών προϊόντων, με στόχο την

υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας στην αγροτική οικονομία.

10. Ανάπτυξη ενός δικτύου γεωργικών συμβούλων για την ολοκληρωμένη διαχείριση και την ηλεκτρονική συνταγογράφηση των γεωργικών φαρμάκων και των λιπασμάτων: Η συρρίκνωση του δημόσιου τομέα σε προσωπικό και η μείωση της δυνατότητας μετακίνησης εκτός έδρας των δημοσίων υπαλλήλων για επιτόπια επίσκεψη στο χωράφι, σε συνδυασμό με τη συνεχή και αυτοπρόσωπη παρουσία του υπεύθυνου επιστήμονα στα καταστήματα λιανικής πώλησης γεωργικών φαρμάκων, αλλά και την ανάγκη αποκλεισμού οιασδήποτε σκοπιμότητας εμπορικού κέρδους ενάντια στην ορθή επιλογή και χρήση των δραστικών ουσιών, καθιστά απαραίτητη και ωφέλιμη την ανάπτυξη ενός δικτύου γεωργικών συμβούλων με άδεια συνταγογράφησης ανεξάρτητων από τους διανομείς γεωργικών φαρμάκων και υπό τον έλεγχο και την εποπτεία των αρμόδιων δημοσίων υπηρεσιών. Οι γεωργικοί σύμβουλοι με άδεια συνταγογράφησης θα είναι υπεύθυνοι για την ορθή εφαρμογή της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων και θα εκδίδουν ηλεκτρονική συνταγή χρήσης γεωργικών φαρμάκων που θα αφορά στη δραστική ουσία και στην ορθή χρήση της. Η επιλογή ενός συγκεκριμένου εμπορικού σκευάσματος που θα περιέχει τη συνταγογραφείσα δραστική ουσία θα γίνεται από τον υπεύθυνο επιστήμονα του καταστήματος λιανικής πώλησης γεωργικών φαρμάκων. Ο τερματισμός της μέχρι σήμερα ανεξέλεγκτης αγοράς και χρήσης γεωργικών φαρμάκων και η εφαρμογή των κανόνων της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας θα έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων λόγω: (α) της μείωσης των αχρείαστων, άκαιρων ή άστοχων επεμβάσεων φυτοπροστασίας με αγροχημικά και (β) της ελαχιστοποίησης της ανάγκης επέμβασης με γεωργικά φάρμακα ως συνέπεια της χρήσης των κατάλληλων καλλιεργητικών μέτρων για τον περιορισμό των επιβλαβών οργανισμών, της προστασίας των επωφελών οργανισμών και της διαχείρισης της εμφάνισης ανθεκτικότητας στις δραστικές ουσίες. Παράλληλα, η συνταγογράφηση των γεωργικών φαρμάκων θα διασφαλίσει στο μέγιστο βαθμό την παραγωγή προϊόντων χωρίς επικίνδυνα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων και συνεπώς θα οδηγήσει στην αυξημένη εμπιστοσύνη των εγχώριων και ξένων αγορών στα ελληνικά αγροτικά προϊόντα, στην αύξηση των εξαγωγών σε ιδιαίτερα απαιτητικές αγορές και στη βελτίωση της τιμής του παραγωγού. Είναι αυτονόητο ότι η

επιδιωκόμενη μείωση των επεμβάσεων με γεωργικά φάρμακα και η εξορθολόγηση αυτών θα ωφελήσει σημαντικά τόσο τον καταναλωτή, όσο και το περιβάλλον, καθιστώντας την αγροτική ανάπτυξη αειφόρο και «πράσινη». Επιπροσθέτως, η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και των λιπασμάτων από τους γεωργικούς συμβούλους, μετά από εδαφολογική ανάλυση ή φυλλοδιαγνωστική ή χρήση εδαφολογικών χαρτών, θα συνεισφέρει έτι περαιτέρω στη μείωση του κόστους παραγωγής, στη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων και στην προστασία του περιβάλλοντος.

11. Φυσικοί πόροι και αειφορία της πρωτογενούς παραγωγής:

i. **Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας:** Η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αποτελεί την κατηγορία των εδαφών που όταν καλλιεργηθούν παράγουν αγροτικά προϊόντα υψηλής αξίας. Εάν αναλογιστούμε ότι πάνω από 500 χρόνια απαιτούνται για να δημιουργηθούν δύο (2) μόλις εκατοστά επιφανειακού εδάφους με φυσικές διαδικασίες, αντιλαμβανόμαστε ότι η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αποτελεί πραγματικό εθνικό πλούτο που δεν το δημιουργήσαμε εμείς, αλλά το δανειστήκαμε από όλες τις επόμενες γενεές. Για αυτό το λόγο, η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας ως φυσικός πόρος μη ανανεώσιμος, που βρίσκεται ήδη σε ανεπάρκεια στη χώρα μας, προστατεύεται από το Σύνταγμα (άρθρο 24, παρ.1). Ως συνέπεια των ανωτέρω, τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε στην Ελλάδα ένα νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, το οποίο όμως και αντιφατικό ήταν και ατελέσφορο αποδείχτηκε λόγω των αναβλητικών διατάξεων που θεσπίστηκαν κατόπιν πιέσεων από τα οικονομικά συμφέροντα τα οποία επιθυμούν την αλλαγή χρήσης της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας. Η υιοθέτηση και η εφαρμογή των προτάσεων του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για την αποτελεσματική προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας από την αλλαγή χρήσης της ή από τη διάβρωση, την υποβάθμιση της οργανικής ύλης, την αλάτωση, την υποβάθμιση της εδαφικής βιοποικιλότητας και τη ρύπανση, θα πρέπει να αποτελέσει μία από τις πρώτες προτεραιότητες της επόμενης κυβέρνησης.

ii. **Νερό:** Η επαρκής ποσότητα και καλή ποιότητα του νερού αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας, κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής. Δυστυχώς, όμως, τα διαθέσιμα αποθέματα νερού, παγκοσμίως, μειώνονται ταχύτατα εξαιτίας της

μεγάλης αύξησης του πληθυσμού της γης, των μη αειφόρων μορφών κατανάλωσης, των κακών πρακτικών διαχείρισης, της μόλυνσης, της ανεπαρκούς επένδυσης σε υποδομές και της χαμηλής αποδοτικότητας στη χρήση του νερού. Όσον αφορά στη χώρα μας, η κατά κεφαλήν κατανάλωση νερού στην Ελλάδα είναι από τις μεγαλύτερες στον κόσμο (λίγο πίσω από την υπερδύναμη της κατανάλωσης, τις ΗΠΑ!) και είναι σχεδόν διπλάσια από το μέσο όρο σε παγκόσμιο επίπεδο. Σχεδόν 2.400 κυβικά μέτρα νερό τον χρόνο αναλογούν σε κάθε κάτοικο της Ελλάδας (σ.σ.: προσοχή, σε αυτόν τον αριθμό συνυπολογίζεται η κατανάλωση από κάθε δυνατή χρήση και σπατάλη νερού), όταν ο παγκόσμιος μέσος όρος είναι 1.240 κ.μ. ετησίως. Στην Ελλάδα το μεγαλύτερο μέρος κατανάλωσης νερού γίνεται στη γεωργία, με ποσοστό που φθάνει το 86% από το οποίο το 60-80% –ανάλογα με την περιοχή – χάνεται οριστικά από τον υδρολογικό κύκλο καθώς το νερό αυτό είτε εξατμίζεται, είτε χάνεται λόγω κακών πρακτικών (λ.χ. πότισμα το μεσημέρι) ή κακού τρόπου άρδευσης, ενώ μεγάλη σπατάλη νερού παρατηρείται και στον οικιακό τομέα. Παράλληλα οι απώλειες, λόγω της παλαιότητας των δικτύων είναι πολύ υψηλές και σε κάποιες περιπτώσεις φθάνουν το 50%. Συνεπώς, η συστηματική μελέτη και παρακολούθηση του υδρολογικού κύκλου σε κάθε λεκάνη απορροής, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των μικρών ή μεγάλων έργων που θα εκμεταλλευτούν την επιφανειακή απορροή του νερού των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων (βροχή, χιόνι κ.α.) με στόχο τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφοριών ή την επίγεια αποταμίευση του νερού, η σωστή συντήρηση των αρδευτικών δικτύων και η εφαρμογή της στάγδην άρδευσης στην πλειοψηφία των αρδευομένων εκτάσεων είναι από τα πρώτα μέτρα που θα πρέπει να νομοθετήσει το επερχόμενο κοινοβούλιο. Επιπρόσθετα, η καταγραφή και ορθολογική διαχείριση των υδατικών αποθεμάτων και του υδρολογικού ισοζυγίου σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης αποτελεί αδήριτη ανάγκη και όρο επιβίωσης για το μέλλον της χώρας. Στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να αναθεωρηθούν και οι αναποτελεσματικές ρυθμίσεις στο ζήτημα των υφιστάμενων δικαιωμάτων χρήσης νερού, τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και της εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων. Οι ρυθμίσεις αυτές ενώ είναι αναγκαίες και επιβεβλημένες, λόγω μη απαίτησης της επιστημονικής συνδρομής των γεωλόγων, αντί να επιλύσουν προβλήματα περιπλέκουν και ακυρώνουν στην πράξη την οποιαδήποτε προσπάθεια ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων.

iii. **Δασικά οικοσυστήματα:** Τα δασικά οικοσυστήματα είναι η μεγαλύτερη συνιστώσα του φυσικού χερσαίου περιβάλλοντος και ένας

από τους μεγαλύτερους συντελεστές για την δημιουργία ποιοτικού περιβάλλοντος τόσο για τον άνθρωπο, όσο και για τα άλλα έμβια όντα. Η πολύπλευρη λειτουργία τους προσφέρει σε παγκόσμιο επίπεδο αλληλένδετα οικονομικά (π.χ. παραγωγή προϊόντων ξύλου, ρητίνης κ.α.), κοινωνικά (π.χ. αναψυχή, αθλητισμός κ.α.) και περιβαλλοντικά οφέλη (π.χ. παραγωγή οξυγόνου, καθαρισμός ατμόσφαιρας, αντιπλημμυρική προστασία κ.α). Δυστυχώς, όμως, σε πάρα πολλές περιπτώσεις, μη εξαιρουμένης της χώρας μας, τα δασικά οικοσυστήματα εκλαμβάνονται κυρίως- αν όχι μόνο- ως τράπεζα γης, παρά ως πολύτιμος φυσικός πόρος. Σε σχέση με τα δασικά οικοσυστήματα της χώρας μας, με εξαίρεση την ψήφιση του Συντάγματος το 1975, στο οποίο προβλέφθηκε η προστασία των δασών, ενέργεια πρωτοποριακή ακόμη και για τα σημερινά δεδομένα, ως επί το πλείστον η νομοθεσία που δημιουργήθηκε από το σημείο εκείνο και μετά και δημιουργείται μέχρι και σήμερα, λειτουργεί εις βάρος του δασικού περιβάλλοντος και για τον λόγο αυτό, πολλές αποφάσεις έχουν κριθεί μέχρι σήμερα από το Συμβούλιο της Επικρατείας αντισυνταγματικές. Σήμερα, η κατάσταση, τόσο σε θεσμικό επίπεδο όσο και σε οργανωτικό επίπεδο, είναι στο χειρότερο σημείο ιστορικά και δυστυχώς τα μηνύματα της πολιτικής ηγεσίας δεν είναι καθόλου ενθαρρυντικά. Σε επίπεδο χρηματοδότησης στον δασικό τομέα, βλέπουμε κάθε χρόνο να μειώνονται οι διατιθέμενες πιστώσεις και στις περισσότερες περιπτώσεις όχι μόνο για ανάπτυξη δεν μπορούμε να μιλάμε, αλλά ούτε καν για στοιχειώδη διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων δεν επαρκούν οι πιστώσεις και ούτε τις στοιχειώδεις λειτουργικές ανάγκες των αρμοδίων υπηρεσιών δεν μπορούν να καλύψουν. Επειδή έχει ξεπεραστεί προ πολλού κάθε κρίσιμο όριο στα θέματα προστασίας των δασικών φυσικών οικοσυστημάτων, είναι αναγκαία η αλλαγή της εφαρμοζόμενης δασικής πολιτικής, που έχει ως κύριο χαρακτηριστικό την αέναη προσπάθεια διευκόλυνσης της αλλαγής χρήσης των δασικών οικοσυστημάτων, προκειμένου να δοθούν ελεύθερες από δεσμεύσεις εκτάσεις σε συμφέροντα που καμία σχέση δεν έχουν με την προστασία και ανάπτυξη των δασικών οικοσυστημάτων. Συνεπώς, η χρηματοδότηση της δασοπονίας θα πρέπει να ειπωθεί από τους κυβερνώντες ως επένδυση η οποία μακροπρόθεσμα θα δώσει τεράστια οφέλη τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε κοινωνικό και περιβαλλοντικό.

iv. **Ορυκτός πλούτος:** Σήμερα περισσότερο από ποτέ είναι αναγκαία η στροφή στην αξιοποίηση των ορυκτών πρώτων υλών, ως πρωταρχικό στόχο και απαραίτητη προϋπόθεση για τη διέξοδο από την πρωτοφανή

κρίση που διέρχεται η χώρα. Θα πρέπει λοιπόν αντί για τη συζήτηση περιορισμού και κατάργησης των φορέων που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στο στόχο αυτό, να εντατικοποιηθεί και να ενισχυθεί η έρευνα μεταλλευμάτων, βιομηχανικών ορυκτών, λατομικών υλικών και μαρμάρων, με στόχο τον εντοπισμό, την καταγραφή, την ταξινόμηση, την ποιοτική-ποσοτική αξιολόγηση αυτών, καθώς επίσης και την αποτίμηση του κοιτασματολογικού δυναμικού της χώρας. Παράλληλα δε θα πρέπει να υπάρξει καμιά απολύτως καθυστέρηση στην έρευνα και αξιοποίηση των υδρογονανθράκων, ζήτημα το οποίο είχε περιέλθει σε πλήρη ανυπαρξία τα τελευταία 15 χρόνια. Αποτελεί σπουδαία ελπίδα για την κοινωνία και την εθνική οικονομία και απαραίτητη προϋπόθεση για την ενεργειακή αυτονομία και την ανάπτυξή της. Στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθεί και το ζήτημα της αξιοποίησης των Α.Π.Ε. (ανανεώσιμων πηγών ενέργειας) που μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην προσπάθεια ανόρθωσης της πρωτογενούς παραγωγής και στην ανάπτυξη της οικονομίας. Σημαντικό κομμάτι αυτών αποτελεί και η γεωθερμική ενέργεια και επομένως η έρευνα, καταγραφή και αξιολόγηση του γεωθερμικού δυναμικού, όπως και έρευνα της νεότερης ηφαιστειότητας της χώρας είναι απαραίτητες για την αξιοποίηση ενός πόρου που συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη με πολλούς τρόπους (ενεργειακή αυτάρκεια, μείωση κόστους θέρμανσης, ιαματικός τουρισμός, προστασία περιβάλλοντος κ.α).

Γ2. Περιφερειακού ενδιαφέροντος

Ειδικότερα για την περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να δρομολογηθούν οι παρακάτω ελάχιστες παρεμβάσεις παρά την οικονομική στενότητα, καθώς η επένδυση του πολύτιμου δημόσιου χρήματος στις υποδομές της πρωτογενούς παραγωγής είναι, σήμερα, από τις πλέον επικερδείς και σημαντικές για το μέλλον του τόπου:

- 1. Δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων.** Θα πρέπει να επιταχυνθούν οι νομοθετικές ρυθμίσεις και οι σχετικές μελέτες για τη δημιουργία δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων στην Κεντρική Μακεδονία. Το δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων θα λειτουργήσει προς όφελος παραγωγών και καταναλωτών συμβάλλοντας επιπλέον στην ανάπτυξη και του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα της τοπικής οικονομίας.

2. **Αεροδρόμιο στο Πλατύ Ημαθίας.** Προτείνουμε την αξιοποίηση και χρήση του στρατιωτικού αεροδρομίου Παλαιοχωρίου ως εμπορευματικού αεροσταθμού με σκοπό τη μεταφορά των ευπαθών αγροτικών προϊόντων προς τις αγορές της βόρειας και ανατολικής Ευρώπης.

3. **Ιχθυαγορά.** Είναι αναγκαία η δημιουργία σύγχρονων ιχθυαγορών στη δυτική και ανατολική είσοδο της Θεσσαλονίκης με συστήματα ηλεκτρονικής διαχείρισης που θα καταστήσουν ταχύτερη την εξυπηρέτηση των αλιέων και του εμπορικού κοινού, θα διασφαλίσουν την υγεία του καταναλωτή και θα επιτρέψουν την παρακολούθηση των αλιευμάτων και τη διασφάλιση των διαφυγόντων κερδών.

4. **Προώθηση τοπικών προϊόντων.** Στους σταθμούς της Εγνατίας οδού και των κάθετων οδικών αξόνων της, μπορούν να δημιουργηθούν κέντρα προώθησης και προβολής των τοπικών προϊόντων, αγροτικών και μη.

5. **Αρδευτικό δίκτυο.** Έχουν περάσει 50 χρόνια από την κατασκευή του αρδευτικού δικτύου της πεδιάδας Θεσσαλονίκης – Λαγκαδά και έκτοτε δεν πραγματοποιήθηκαν βασικά έργα συντήρησής του με αποτέλεσμα να χάνεται πολύτιμο νερό. Επιπροσθέτως, δε σχεδιάστηκε κανένα σοβαρό έργο εξοικονόμησης νερού (π.χ. δεξαμενές, λιμνοδεξαμενές, κ.λπ.) με αποτέλεσμα να μένει ανεκμετάλλευτο το σύνολο σχεδόν της επιφανειακής απορροής των υδάτων της περιοχής. Επιπροσθέτως, η μη πρόσληψη εποχιακού προσωπικού στο ΓΟΕΒ Πεδιάδων Λαγκαδά – Θεσσαλονίκης θέτει σε κίνδυνο όλο το σύστημα άρδευσης και αποστράγγισης των περιοχών ευθύνης του Οργανισμού με ανυπολόγιστες συνέπειες στα έργα, τις εγκαταστάσεις και τις καλλιέργειες. Επιβάρυνση στον υδροφορέα επιφέρουν οι ανεξέλεγκτες αντλήσεις από χιλιάδες παράνομα ανορυχθείσες γεωτρήσεις, καθώς και η μη συμμόρφωση των αγροτών στις οδηγίες των Γεωπόνων για εναλλακτικούς τρόπους άρδευσης εξοικονόμησης νερού. Πρέπει να υπάρξει κεντρικός σχεδιασμός όσον αφορά τα δίκτυα άρδευσης, στηριζόμενος στα περιοριστικά μέτρα που υπάρχουν για κάθε Περιφερειακή Ενότητα καθώς και στην άμεση καταγραφή ΟΛΩΝ των σημείων άντλησης νερού που χρησιμοποιείται σε όλες τις δραστηριότητες (αγροτική, βιομηχανική, ύδρευση).

6. **Δράσεις συστηματικής υποστήριξης των καλλιεργειών με εξαγωγικό προσανατολισμό σε επίπεδο Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας.** Κρίνεται σημαντικό να αναληφθούν πρωτοβουλίες σε επίπεδο

Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας για τη συστηματική αντιμετώπιση προβλημάτων που μπορεί να ανακόψουν τη δυναμική ανάπτυξης ανταγωνιστικών καλλιεργειών. Για παράδειγμα, σημαντικές παρεμβάσεις που πρέπει να προγραμματιστούν για να αναπτυχθεί περαιτέρω και να διασφαλισθεί η επιτυχημένη εξαγωγική πορεία των «Πράσινων Ελιών Χαλκιδικής» (προϊόν ΠΟΠ) είναι: α) η δημιουργία εργοστασίου(ων) επεξεργασίας των υγρών αποβλήτων από τις ογδόντα (80) μονάδες επεξεργασίας της ελιάς και β) η υλοποίηση των μικρών ή μεγάλων έργων που θα εκμεταλλευτούν την επιφανειακή απορροή του νερού των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων (βροχή, χιόνι κ.α.) με στόχο τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφοριών ώστε να εξασφαλισθεί η ομαλή λειτουργία των γεωτρήσεων.

7. **Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά.** Προτείνεται η προώθηση καλλιεργειών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών με παράλληλη αξιοποίηση της αυτοφυούς χλωρίδας, ώστε να προκύψουν προϊόντα γεωγραφικής ένδειξης.. Συγκεκριμένα, προτείνεται η συλλογή, συστηματική ταξινόμηση και γενετική ταυτοποίηση αυτοφυών πληθυσμών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών από τους διαφόρους οικοτόπους της Κεντρικής Μακεδονίας με παράλληλη χαρτογράφησή τους ώστε να δημιουργηθεί μια τράπεζα γενετικού υλικού. Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει ποιοτικός και ποσοτικός προσδιορισμός των συστατικών των αιθέριων ελαίων. Με βάση τα αποτελέσματα των αναλύσεων, θα ακολουθήσει αναπαραγωγή με ιστοκαλλιέργεια των επιλεγμένων γενοτύπων, καθώς και αναπαραγωγή με μοσχεύματα και διατήρηση μητρικών φυτειών. Τέλος, θα εγκατασταθούν πιλοτικές φυτείες σε περιοχές με ποικίλες εδαφοκλιματικές συνθήκες, που καλύπτουν το εύρος της Περιφέρειας. Ήδη, στο Ν. Κιλκίς έχει γίνει σε μικρή έκταση και σε διάφορες περιοχές καλλιέργεια διαφορετικών γενοτύπων αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. Πέρα από την καλλιέργεια ρίγανης που ανθεί στο νομό από το 1995, η προσπάθεια εγκατάστασης διαφόρων ειδών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών από την εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΜΥΡΕΨΟΣ» (όπου συμμετέχουν γεωπόνοι από τη Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρική της Π.Ε Κιλκίς αλλά και καλλιεργητών) είχε εκπληκτικά αποτελέσματα. Ενδεικτικά, αναφέρουμε την απόδοση σε αιθέριο έλαιο ενός ελληνικού κλώνου λεβάντας του είδους *Lavandula angustifolia* που έφτασε φέτος στο 6%, μια από τις υψηλότερες αποδόσεις αιθέριου ελαίου λεβάντας που έχουν καταγραφεί βιβλιογραφικά, όταν στην Γαλλία η μέση απόδοση κυμαίνεται στο 3-3,5%.

8. **Δίκτυο μεταφοράς και έργα υποδομής.** Η πόλη της Θεσσαλονίκης αλλά και η ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, παρουσιάζουν σημαντική υστέρηση σε αναπτυξιακά έργα και έργα υποδομής, γεγονός που έχει άμεσο αντίκτυπο στην ανάπτυξη, στον τουρισμό, αλλά και στον πρωτογενή τομέα της παραγωγής. Τα οδικά έργα έχουν περιοριστεί στην κατασκευή της Εγνατίας οδού, ενώ τα σημαντικά έργα της εξωτερικής περιφερειακής οδού και του Μετρό της Θεσσαλονίκης είτε καρκινοβατούν, είτε έχουν πρακτικά σταματήσει. Ο οδικός άξονας Έδεσσας – Γιαννιτσών – Θεσσαλονίκης χρειάζεται άμεση βελτίωση για τη διευκόλυνση της μεταφοράς ευπαθών προϊόντων. Οι οδικοί άξονες προς τη Χαλκιδική που αποτελεί και «ατμομηχανή» για τον τουρισμό, αλλού χρειάζονται άμεση αναβάθμιση και αλλού αντικατάσταση με νέους, όπως έδειξε και το σχετικά πρόσφατο πρόβλημα με τις κατολισθήσεις στην Κασσάνδρα.

9. **Φυσικοί πόροι.** Καθυστέρηση παρατηρείται και σε άλλα αναπτυξιακά έργα στην Κεντρική Μακεδονία, για πολλά από τα οποία έχουν ήδη ολοκληρωθεί οι μελέτες (φράγματα κ.λπ.), ενώ παραμένει θολό και αβέβαιο το μέλλον επενδυτικών πρωτοβουλιών όπως η μεταλλουργία χρυσού και άλλων ορυκτών πόρων. Η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και του ορυκτού πλούτου, που αποτελούν εθνική περιουσία και είναι σημαντικοί παράγοντες ανάπτυξης, θα πρέπει να αποτελούν και τώρα και στο μέλλον προτεραιότητες της Πολιτείας. Σε άμεση συνάρτηση με τα παραπάνω είναι και η άστοχη και επικίνδυνη πρωτοβουλία της Πολιτείας είτε να ιδιωτικοποιήσει (Ε.Υ.Α.Θ.) είτε να καταργήσει (Ι.Γ.Μ.Ε.) σημαντικούς φορείς που θα μπορούσαν να παίξουν στο μέλλον, όπως έχουν κάνει και μέχρι σήμερα, καθοριστικό ρόλο στην οικονομία, τη ζωή των πολιτών, αλλά και στην ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων της χώρας.

10. **Κορώνεια.** Η λίμνη Κορώνεια υποβαθμίζεται συνεχώς. Η υπεράντληση του νερού με τη χρήση πεπαλαιωμένων αρδευτικών τεχνικών (π.χ. καταιονισμός) που συνεπάγεται σπατάλη μεγάλης ποσότητας νερού, η αλόγιστη χρήση λιπασμάτων (κυρίως νιτρικών) και φυτοφαρμάκων σε συνδυασμό με τη βιομηχανική και βιοτεχνική ρύπανση που δέχεται η περιοχή, έχουν οδηγήσει όχι μόνο τη λίμνη Κορώνεια, αλλά και την ευρύτερη περιοχή στη λεκάνη της Μυγδονίας στη σημερινή της μορφή, ενώ παράλληλα κανένα από τα έργα που έχουν ακουστεί κατά καιρούς δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Το αποτέλεσμα είναι εκτός από τα συνεχή περιβαλλοντικά προβλήματα της λεκάνης της Μυγδονίας, να

συρρικνώνεται μέχρι εξαφάνισης η αλιεία, παραδοσιακή δραστηριότητα, που στηρίζει οικονομικά την τοπική κοινωνία.

11. Θερμαϊκός κόλπος. Ο Θερμαϊκός κόλπος υποβαθμίζεται έτι περαιτέρω. Η επιβάρυνσή του από τα βαρέα μέταλλα που μεταφέρονται μέσω του Αξιού ποταμού από γείτονα χώρα (FYROM) και από τη ρύπανση εκ των έσω, μέσω του ποταμού Λουδία, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη λήψης μέτρων προστασίας του. Στην κατεύθυνση αυτή θα συμβάλλει ουσιαστικά η δημιουργία ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης του Θερμαϊκού κόλπου, ο οποίος θα παρακολουθεί τα ποτάμια και το φορτίο που αυτά μεταφέρουν στο Θερμαϊκό κόλπο ή η ενδυνάμωση της ήδη υπάρχουσας Δ/σης Προστασίας & Ανάπτυξης Θερμαϊκού Κόλπου που ανήκει στην Γ.Γ. Μακεδονίας - Θράκης. Η παραπάνω προσέγγιση άλλωστε είναι σύμφωνη και με τον Κανονισμό 60/2000 της Ε.Ε. Ιδιαίτερη φροντίδα πρέπει να δοθεί επίσης, στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η μυδοκαλλιέργεια στο Θερμαϊκό κόλπο, καθώς είναι ένας δυναμικός εξαγωγικός τομέας παραγωγής ποιοτικών προϊόντων (90% της παραγωγής διακινείται στο εξωτερικό). Τέλος, όσον αφορά στην αλιεία, ο Θερμαϊκός κόλπος αποτελεί ένα από τα κυριότερα αλιευτικά πεδία της χώρας, ενώ ένας σημαντικός αριθμός σκαφών της παράκτιας αλιείας, τα περισσότερα σκάφη της μέσης αλιείας (μηχανότρατες ή γρι-γρι) και μια μεγάλη ιχθυόσκαλα (Ν. Μηχανιώνα) δραστηριοποιούνται στον κόλπο. Επομένως, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ενίσχυσης των αλιευτικών αποθεμάτων (όπως επιτάχυνση των διαδικασιών κατασκευής των δύο τεχνητών υφάλων στη θαλάσσια περιοχή της Πιερίας, καθορισμός ή ίδρυση προστατευμένου θαλάσσιου πάρκου, εκσυγχρονισμός των αλιευτικών υποδομών στους λιμένες εκφόρτωσης του Θερμαϊκού κόλπου).

12. Αστικό πράσινο. Ο συντελεστής πρασίνου στο πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης είναι μόλις 2,7 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο, ενώ το κατώτατο όριο του συντελεστή έχει καθοριστεί σε 10,0 τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Συνεπώς, η έκταση του αστικού πρασίνου της Θεσσαλονίκης πρέπει να τετραπλασιασθεί για να καταστεί η πόλη ελκυστική στους κατοίκους της και στους τουρίστες. Η αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χώρων (στρατόπεδα κλπ.) προς την κατεύθυνση αυτή, με τη δημιουργία πάρκων και τόπων αναψυχής και πρασίνου, θεωρούμε ότι είναι επιβεβλημένη και ότι προέχει οποιουδήποτε άλλου τρόπου χρήσης ή αξιοποίησής τους. Στην κατεύθυνση αυτή εντάσσεται και η πρόταση για τη δημιουργία

Μητροπολιτικού Πάρκου (περιοχή Δ.Ε.Θ. και Γ' Σ.Σ.) που θα αποτελεί και τον κύριο πνεύμονα πρασίνου της Θεσσαλονίκης.

Συμπερασματικά και βρισκόμενοι στην Ελλάδα του 2013 με την επίσημη καταγεγραμμένη ανεργία στο 27,5%, όπου ο καθένας ζει στο συγγενικό ή φιλικό του περιβάλλον μια ή περισσότερες ιστορίες μετανάστευσης, με τον ελληνικό πληθυσμό να γερνάει αλλά να θεσπίζονται ταυτόχρονα αντικίνητρα για την απόκτηση παιδιών, είναι εθνική ανάγκη να κατευθυνθούν όλες οι προσπάθειες και όλοι οι διαθέσιμοι πόροι στην αειφόρο παραγωγή εξαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Αυτή θα πρέπει να είναι κατά τη γνώμη μας η μεγάλη αλλαγή φιλοσοφίας του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Ο τουρισμός, ο πολιτισμός, η βιοοικονομία, η πρωτογενής παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών πρώτων υλών) και η βιομηχανία τροφίμων και ποτών με τις συνέργιές τους είναι οι προνομιακοί τομείς της Κεντρικής Μακεδονίας για την πολυπόθητη αειφόρο ανάπτυξη. Το Περιφερειακό Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) διαθέτει 7.500 γεωτεχνικούς (γεωπόνους, δασολόγους, κτηνιάτρους, γεωλόγους και ιχθυολόγους) και θα σταθεί αρωγός στο έργο της Περιφέρειας στους ευαίσθητους και κρίσιμους για το μέλλον της τομείς της πρωτογενούς παραγωγής, της διαχείρισης των φυσικών πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Με τιμή,
Για τη Διοικούσα Επιτροπή του Παραρτήματος
Κεντρικής Μακεδονίας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.,

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Δρ. Αθανάσιος Σαρόπουλος

Μάξιμος Πετρακάκης